

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
14. JULIJ
1993

Letnik XLVIII.
Štev. 28 (2712)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil.
40 tolarjev

P. b. b.

Zveza koroških partizanov
in SPD Edinost v Pliberku

prirejata v spomin na Domnovo četo

16. POHOD NA KOMELJ IN SPOMINSKO SVEČANOST

v nedeljo, 18. julija 1993

Zbirališči:

- za dobre v nogah ob 9.30 pri Lombarju-Koleniku v Čirkovčah pri Pliberku;
- za ostale ob 11.00 pri gostilni Pistotnik na Komlju

Program:

- do 12.30 zbiranje pri spomeniku pri Cimprcu;
- ob 12.30 maša in spominska svečanost ob spomeniku nato družabno srečanje pri Štibarju

Organizatorji priporočajo primerno obleko
in obutev

**Pohod in spominska svečanost bosta ob
vsakem vremenu**

Za hrano in pijačo bo poskrbljeno

Prijetne pocitnice!

Šolskega leta je konec in še prejšnji teden so se vrstile zaključne prireditve po šolah. Četrtošolčki so se poslovili od prijateljev in so radovedni, kako bo v novem razredu z novimi učitelji.

Tudi otroci društva ABCČD v Mladinskem domu v Celovcu so se poslovili od šolskega leta in presenetili starše in prijatelje z razgibano igrico Tobija, lutke in sceno so pa kar sami naredili.

Svet Evrope podpira koncept Vinzenz-Rizzijevega društva

Na pobudo namestnika generalne sekretarke dr. Petra Leuprechta je Svet Evrope v preteklih dveh letih v sodelovanju s celovško univerzo organiziral dva seminarja na temo „interkulturno učenje v službi človekovih pravic“. Od celovške univerze sta ta seminarja organizirala in vodila dr. Mirko Wakounig in Brigitte Busch.

Generalni sekretariat Sveta Evrope je zdaj Wakouniga in Buschovo povabil v Strasbourg in jima ponudil, da prav v Celovcu organizirata in vodita koordinacijski center Sveta

Evrope, ki naj bi usklajeval vse njegove projekte, ki se ukvarjajo z medetničnim in medkulturnim sodelovanjem. Dr. Wakounig in Buschova sta generalnemu sekretariatu Sveta Evrope predložila vrsto konkretnih programov, med drugim tudi projekt Vinzenz-Rizzijevega društva, ki naj bi bili deležni vsebinske in materialne podpore. Predstavniki Sveta Evrope so poudarili, da je medetnično zasnovan projekt Vinzenz-Rizzijevega društva politično pomemben in ga zato uvrščajo med svoje pilotne projekte, ki naj bi služili vzpo-

stavitvi medetničnega zapa-

Dejstvo, da Svet Evrope zupa koordinacijski center prav Wakounigu in Buschovi, poudarja strokovni renome, ki so si ga pridobili znanstveniki celovške univerze pri preučevanju medetničnih in medkulturnih vprašanj.

V času nacionalističnih ekscesov na vzhodu in tudi oživljanja tovrstnih konceptov na zapadu je Svet Evrope iniciiral politiko vzpostavitve „ukrepov zaupanja“.

Svet Evrope se v zadnjem času srečuje tudi z nacionali-

stičnimi koncepti manjšinske zaštite. Toliko bolj so potrebni moderni in nasprotni nacionalističnimi koncepti. Da Svet Evrope prav v konceptu Vinzenz-Rizzijevega društva prepozna tak modern in proti nacionalističen koncept sožitja, je zelo pomembna podpora vsem demokratičnim silam na Koroškem, ne nazadnje pa tudi priznanje za politiki ZSO, ki je prav v sodelovanju s strokovnjaki celovške univerze v zadnjih letih razvila nov političen koncept sožitja v deželi.

M. S.

FPÖ ni več v internacionali

Po dolgoletnih problemih z Liberalno internacionalo, kjer je FPÖ bila vedno znova na dnevnem redu za izključitev, je zdaj ta stranka sama izstopila, ker ji bržkone ni kazalo drugega. Vedno gorečnejša nacionalna usmerjenost Haiderja in njegovi verbalni izpadi so bili vzrok „izstopu“. V internacionalo pa je bil sprejet Liberalni forum Heide Schmidtove, ki je že na prvih volitvah pridobila dva mandata v deželni zboru.

Izstop iz internacionale pomeni za FPÖ, da bo še v večji meri veljala kot radikalna desnica za nesprejemljivega partnerja.

PREBERITE

str. 2:

- Bo škofiški šolski problem razrešen?

str. 3:

- Tonči Schlapper o človekovih pravicah

str. 5:

- Mladi bodo raziskovali

str. 5:

- Literarna delavnica Marice Kulnigove

str. 6:

- Novice iz sveta

str. 7:

- Maturitetno potovanje, II.

Izbetbegović predložil nov načrt za BiH. Milošević pomilostil Draškovića

Potem ko so doslej propadli vsi načrti za (povojno) ureditev Bosne in Hercegovine in ko je že kazalo, da bo zaradi nekaterih nesporazumov v bosansko-hercegovskem predsedstvu Izbetbegovića že odneslo, mu je vendarle uspelo poenotiti stališča osmih članov, da so podprli njegov načrt o federalni ureditvi Bosne in Hercegovine. S tem je postavljen pod vprašaj srbsko-hrvaški dogovor o razdelitvi BiH na tri države, povezane v začasno konfederacijo in s pravico priključitve k matičnim državam.

Izbetbegovićev načrt predvideva zvezno državo enakopravnih državljanov in treh konstitutivnih narodov – Muslimanov, Srbov in Hrvatov. V bistvu predlog ni kaj novega, podobna ureditev BiH je bila

že v Titovi Jugoslaviji, vendar naj bi po novem bolj upoštevali nacionalni proporc, saj so narodi v veliko večji meri diferencirani.

Prav zanimivo je, da je Izbetbegovićev novi načrt zelo pozitivno ocenil dosednji poveljnik Unproforja v BiH, francoski general Morillon, ob tem, ko je po zamenjavi zapustil Sarajevo.

Spopadi v BiH trajajo dalje. Pričakovati je, da bodo tako Srbi kot tudi Hrvati Izbetbegovićev predlog zavrnil in si še nadalje osvajali ozemlja in zakrožali svoji bodoči državi v BiH. Kljub vsemu pa je Izbetbegovićev predlog dobra preizkušnja za mednarodno politiko, da udejani svoje že tolikokrat izrečene trditve o ozemljski celovitosti te države in nepriznavanju z okupacijo in et-

ničnim čiščenjem pridobljenih ozemelj Srbov in Hrvatov.

Srbski predsednik Slobodan Milošević je prejšnji petek vendarle pomilostil voditelja srbske opozicije SPO Vuka Draškovića in njegovo ženo Danico. Do tega dejanja je prišlo šele po silovitem pritisku tujih politikov. Soprog francoskega predsednika Mitteranda s svojim obiskom pri Miloševiću izpustitve sicer ni dosegla, zbudila pa je proteste pomembnih državnikov. Ko se je oglašil tudi ruski predsednik Jelcin, je Milošević popustil, s tem pa zahodnjakom pokazal, kdo ima vpliv nanj.

Drašković, ki je v zelo slabem zdravstvenem stanju zaradi pretepenosti in dolgotrajne gladovne stavke, se bo pred sodiščem zagovarjal s prostosti.

J.R.

Koroški radio s Slovenskim oddelkom, Kleine Zeitung in Športni klub Globasnica

vabijo na

Poletni festival Alpe-Jadran

v šotoru na športnem igrišču
v Globasnici

17. julija, ob 20. uri

Alpe-Jadran Popfestival

Sodelujejo:

Die Buben,
Čuki, Chainell

18. julija, ob 20. uri
Alpski večer
moderator Marjan Velik

Vstopnice v predprodaji
v Juenni!

Šiling je tesno vezan na nemško marko, ta pa je v preteklih tednih prišla nekoliko pod pritisk. Ker mora Nemčija investirati visoke vsote v sanacijo vzhodnega dela države in so gospodarsko sploh slabi časi, mednarodno zaupanje v nemško gospodarstvo pada. Vrednost marke v razmerju do dolarja in japonskega jena pada. To pa škoduje tudi avstrijskemu šilingu.

KOMENTAR

dr. Kristijana Schellandra

Je šiling v nevarnosti?

Ker je Nemčija zdaleč najvažnejši gospodarski partner Avstrije, Nacionalna banka ne razmišlja o odstopanju od dosedanje politike tesne vezave šilinga na marko. Kljub temu ima Avstrija manjše gospodarske težave kot Nemčija in našim izvoznikom ter izvoznemu gospodarstvu bi bil cenejši šiling kar po volji: izvoz bi postal cenejši in s tem lažji, več turistov bi zaradi ugodnejših cen obiskalo Avstrijo.

Možnosti majhne države za samostojno monetarno politiko so seveda majhne, tako da bistvene spremembe tečajnega razmerja z nemško marko ni pričakovati. Določen manevrski prostor obstaja pri obrestnih merah, ki pa ga je centralna banka že izkoristila: kratkoročne obrestne mere so pri nas že za skoraj procentno točko nižje od nemških.

Lahko se zgodi, da bo vrednost šilinga v razmerju do dolarja in jena, pa tudi do nekaterih evropskih valut, še nekoliko padla, četudi za zdaj ni pričakovati uradne devalvacije.

Zadovoljni bodo izvozniki in hotelirji, podražile pa se bodo nekatere surovine, npr. bencin, japonski avtomobili in elektronika ter potovanja v dežele, kjer bosta marka in šiling manj vredna.

Kdor rad špekulira, si lahko nakupi dolarske obveznice. Lastniki hranilnih knjižic morajo začeti natančno računati in svojo banko povprašati o alternativnih naložbenih možnostih: kdor ima denar na knjižici z najnižjo obrestno mero (Eckzinssatz 2,75%, od katerih se odtegne še 22-odstotni davek na kapitalne donose KESt), se mu ob trenutni inflaciji 3,7 % vrednost kapitala realno že zmanjšuje, z obrestno mero 4,75 % pa jo je ravno še mogoče ujeti.

Lahko torej rečemo, da večje nevarnosti za vrednost šilinga sicer ni, da pa bo poleg podjetij tudi vsak zasebnik dobro obveščen, če bo v bodoče nekoliko bolj pozorno računal in zahteval od svoje banke pošteno svetovanje. V ta namen se splača kdaj pa kdaj pogledati tudi h konkurenci čez cesto.

Dr. M. Sturm

Bo škofiški šolski problem končno razrešen?

Kot smo že poročali, vodi dvojezično ljudsko šolo v Škofičah od lanske jeseni dalje učiteljica Ilse Vistrela, ki po kriterijih za zasedbo ravnateljskih mest na dvojezičnih šolah ne izpolnjuje enega izmed pogojev, ki pa bi moral biti odločilen, to pa je kvalifikacija iz dvojezičnosti.

Okrajni šolski svet Celovec-dežela je sicer ravnateljsko mesto razpisal pravilno, torej z dvojezično kvalifikacijo, na pomladanski seji pa je z glasovi 7 (ÖVP, FPÖ) proti 6 (SPÖ) sklenil razpis ponoviti, in to kljub temu, da se je nanj prijavilo poleg omenjene provizorične ravnateljice še pet dvojezičnih učiteljev. Nov razpis nanj bi bil prilagojen enojezični zasedbi ravnateljskega mesta.

Deželni referent za šolstvo Herbert Schiller je tedanji sklep deželnega šolskega sveta zavrnil in postopek vrnil v ponovno obravnavo.

Na ponovni seji prejšnje sredo, 7. julija, so člani okrajnega šolskega sveta o zasedbi v Škofičah ponovno razpravljali, poleg tega pa še o imenovanju ravnateljev enojezičnih ljudskih šol na Dholici in v Ribnici. Tudi tokrat ni bila sprejeta dokončna odločitev. O zasedbi v

Škofičah so razpravljali v povezavi z zasedbo ravnateljskega mesta v Ribnici. Ilse Vistrela so z enakim razmerjem glasov kot spomladi (7 proti 6) uvrstili na prvo mesto kandidatov na obeh šolah. Za škofiško šolo pa so na drugo in tretje mesto uvrstili kandidata, ki izpolnjujeta kriterij dvojezičnosti.

S tem pa problem seveda še ni rešen. Kolikor bi odločali po strokovnih kriterijih, bi bilo enostavno Vistrela bi postala ravnateljica ljudske šole v Ribnici, za Škofiče pa bi imenovali kandidata z najboljšimi pogoji. Toda vmes je spet politika. Ilse Vistrela podpira škofiški župan Valentin Happe (ÖVP) in tudi sama ne želi v Ribnico.

Dodatno k temu pa se tudi starši ribniških šolarjev upirajo spremembi vodstva njihove ljudske šole in, kakor je slišati, zbirajo podpise v podporo sedanjim provizoričnim ravnateljicam (SPÖ), ki je med njimi zelo priljubljena.

O tem pa vodja manjšinskega šolskega oddelka pri Deželnem šolskem svetu Franc Wiegele pravi: „Že na seji sem vložil zahtevo, da v Škofičah pride v poštev samo dvojezičen ravnatelj. Pri tem vztrajam in upam, da se bo ta upravičena zahteva tudi uresničila!“ J.R.

ZSO za novi sosvet: 2+2

ZSO je imenovala nove člane za sosvet, ki bo začel z delom jeseni letos. Pri izbiri kandidatov in kandidatke je upoštevala zastopanost obeh spolov ter idejnopolični in strankarski pluralizem znotraj ZSO.

Predlog ZSO se glasi: dr. Marjan Sturm, dr. Helena Verdel, Ana Blatnik, Janko Zwitter.

S tem predlogom želi ZSO poudariti širok političen spek-

ter. Marjan Sturm in Helena Verdel naj bi skrbela za kontinuiteto, Ana Blatnik, kandidatka SPÖ za deželni zbor, naj bi predstavljala socialdemokratsko usmeritev znotraj ZSO, podžupan in član Koroške kmetijske zbornice Janko Zwitter pa usmeritev samostojnega nastopanja. Predlog je odraz pluralistične usmeritve ZSO, hkrati pa daje večji poudarek podeželju.

Ljubljanski otroci pri vrstnikih v Rožu

V tednu od 18. do 24. julija se bo v Šentjanžu in Bilčovsu dogajalo nekaj posebnega. V obeh vaseh bo pogostejše slišati slovensko besedo, tisto onstran meje, iz Slovenije. Otroci, domačini, bodo prvič gostili vrstnike iz Ljubljane in skupaj raziskovali način življenja, šege in navade, kulinariko in še kaj drugega v omenjenih dvojezičnih krajih, saj je to eden izmed glavnih ciljev etnološke raziskovalne delavnice z naslovom Vsakdanja kultura nekoč in danes v Šentjanžu in Bilčovsu.

Pobudo smo v Ljubljani „pestovali“ že dve leti, nato pa se opogumili, potrkali na vrata Slovenske prosvetne zveze v Celovcu in tam našli prijazne in za sodelovanje takoj pripravljene sogovornike, še zlasti tajnika dr. Janka Malleja. Nekajkrat smo se sestali, strnili glave, za strokovno pomoč prosili znanega slovenskega etnologa dr. Janeza Bogataja in skupaj zasnovali omenjeno raziskovalno delavnico.

Ljubljanci, mali in veliki, ki smo se vključili v to delavnico, se veselimo tega raziskovalnega tedna. Bivali bomo v slovenskih družinah v Šentjanžu in Bilčovsu in tako najbolj v živo spremljali vsakdanji utrip življenja v krajih, ki so pravzaprav tako blizu naših domov, a jih žal vedno obidemo, ko obiskujemo Koroško. In zakaj ne bi bili prav mladi tisti, ki bi pretrgali to tradicijo?

Upamo, da se bodo stkale tople prijateljske vezi, ne samo med mladimi, temveč, da bodo prijateljevali tudi starši otrok, ki bodo letos sodelovali v tej delavnici. In že sedaj smo se dogovorili – povratno srečanje v Ljubljani mora biti!

Prihajamo polni pričakovanj in upamo, da je to začetek plodnega sodelovanja, ki že rojeva načrte za prihodnje.

Romana Savnik, Zveza prijateljev mladine Ljubljana Center

Odškodnina za kmete

Zbornični svetnik Štefan Domej (Skupnost južnokoroških kmetov) zahteva od dežele in zveze odškodnino za škodo, ki je nastala kmetom zaradi suše. Veliko škodo so utrpeli predvsem tisti kmetje, ki imajo največ zelenih površin, tisti, ki pridelujejo koruzo ter gorski kmetje. Tudi pri žitu, soji, kumarah in grahu je pričakovati veliko slabši pridelek. Suša je najbolj prizadela področja južne Koroške, kjer so nekateri kmetje že eksistenčno ogroženi.

Štefan Domej zahteva v imenu Južnokoroških kmetov finančne podpore ter krmo po znižanih cenah, od ministra za kmetijstvo Fischlerja pa si pričakuje ne samo lepih besed, pač pa tudi konkretna dejanja za oškodovane kmete.

Srečanje predstavnikov ZSO in LDS

V nizu pogovorov s političnimi strankami, ki so vključene v slovenski parlament, sta se predstavnika ZSO pretekli teden srečala s poslanskim klubom Liberalne demokratske stranke. Predsednik ZSO dr. Sturm je sogovornike seznanil s situacijo slovenske manjšine na Koroškem. Poudaril je, da zaradi pomanjkljive jezikovne in izobraževalne infrastrukture jezikovno znanje vedno večje števila pripadnikov slovenske narodne skupnosti usiha. Slovenščina dobiva status „potrošniške robe“. ZSO se prizadeva za uveljavitev odprtega in demokratičnega koncepta sožitja. Ta temelji na medetničnem sodelovanju in medkulturnem učenju ter na večjezičnosti manjšine in večine. Dr. Sturm je predsednika poslanskega kluba LDS Jožefa Školca seznanil s stališči ZSO do vseh odprtih vprašanj, kot so uveljavitev 7. člena ADP, pluralizem znotraj manjšine, sodelovanje s Svetom Evrope ipd. Predsednik Školc je poudaril, da so mu koncepti ZSO simpatični in da se LDS prizadeva za upoštevanje pluralnosti zamjskih Slovencev. LDS kot vladna stranka želi sodelovati z vsemi segmenti slovenske narodne skupnosti, tako na Koroškem kot tudi drugje. Predstavnika ZSO (Sturm, Malle) ter predstavnika poslanskega kluba LDS (Školc, Sturm in Partljič) so se dogovorili, da bodo v bodoče tesnejše sodelovali.

Naša občasna sodelavka

Lucija Feinig

iz Sveč je zaključila študij na celovski univerzi.

Mladi magistri iskreno čestitamo!

Sosvet in bilanca

Iztekle se je prvo mandatno obdobje sosveta za slovensko narodno skupnost na Koroškem. Predsednik sosveta dr. Matevž Grilc je o delu sosveta podal dokaj negativno oceno.

To je zanimivo zaradi tega, ker je prav on pred štiri leti zagrizeno zagovarjal vstop, čeprav smo vsi vedeli, da je sosvet le posvetovalni organ. ZSO o sosvetu ni imela iluzij, zato tudi ni razočarana nad njegovim delom. Dejstvo je, da so se finančne dotacije znatno zvišale in tudi, da je sosvet obravnaval številna vprašanja, ki sicer še niso rešena, sprožena pa je bila razprava in politiki so bili s temi vprašanji seznanjeni. Vprašanja otroškega varstva in razširitev radijskih in televizijskih oddaj v slovenščini se obravnavajo na pristojnih mestih. Danes še ni mogoče oceniti, da bi bil ves trud sosveta zaman. Dejansko se bo po naslednjih deželnozborskih

volitvah pokazalo, ali so politične stranke v deželi pripravljene rešiti ta vprašanja.

Tudi posamezni člani sosveta se o njegovem delu niso tako negativno izrekli kot predsednik. Resnici na ljubo je treba tudi povedati, da pododbor sosveta, ki mu je predsedoval dr. Apovnik, ni opravil dela, ki ga je obljubil, namreč ni pripravil novele zakona o narodnostnih skupnostih.

Kdor torej ni imel iluzij v sosvet, ta tudi ne more biti razočaran nad njegovim delom. Vsekakor pa ne vidim nobenega razloga, da bi ga zapustil. Gradiščanski Hrvati so npr. izgubili veliko denarja samo zaradi tega, ker jim ga pač ni uspelo formirati.

Kritično pa je treba pripomniti, da je v televizijski oddaji slovenskega sporeda prišlo do izraza le mnenje predsednika, ki je bilo v tem primeru manjšinsko, ne pa mnenje tudi drugih.

IZ TIHE, SKROMNE ZEMLJE MLADJE MU BRSTI

Doktorju slovenskega jezika
PAVLU ZDOVCU
Rižnarjovem iz Rinkol
za 60. rojstni dan
25. malega srpana

*Zgodovina naša pričevala bo:
znanstveno je, solidarno hodil svojo pot,
mladjevcem bil, kládivarjem zvest tovariš,
v treh jezikih sukal kritično pero.*

*Milko Hartman, Lukana je (vulgo Pokržnik)
pučadu, spoglov, lopu v buklice pustavu,
da sa vie, šta jihn jazik jò ni ibržnik,
ni kój za v hliev, saj za nediev ga je napravo.*

*Je pisal o koroških šentih in svetnikih,
skrbel, da so kresali se duhovi vsi,
ne le v študentskem klubu in na univerzi,
IZ TIHE, SKROMNE ZEMLJE
MLADJE MU BRSTI.*

Janko Messner

Domačini horuk iz jezer?

Koroško časopisje se je pred dnevi razpisalo, da so občinski možje v Klopincu sklenili domačinom krepko omejiti osvežujoče kopanje, češ da jemljejo prostor gostom, ki za to plačujejo tudi turistično takso – domačini pa meni nič tebi nič kvečjemu vstopnino na kopaljšču.

Delavska zbornica ogorčeno protestira proti takemu ravnanju in opozarja, da so koroški davkoplačevalci dali sredstva za sanacijo jezer, ki so zdaj v turistično korist vsej deželi, še najbolj pa seveda lastnikom turističnih objektov. nekaj „podivjanih gostilničarjev“, pravijo pri zbornici, bi se rado odkrižalo domačinov, ki se zaradi dela kopajo le ob koncih tednov.

Delavska zbornica celo zahteva, naj zakonodajno telo poskrbi, da bodo vpeljane za domačine ugodnejše tarife. „Očitno imajo nekatere občine ob jezerih težave v ravnanju z darovi, katere jim je narava položila pred hišna vrata,“ zato je potrebna ureditev, ki bo veljala za vso deželo.

Medtem pa je občina Škocijan ogorčeno protestirala, da poročanje v koroških dnevnikih ne odgovarja resnici in da niso nikoli mislili na kakršnokoli prepoved – izjavo da je dal nek hotelir na lastno odgovornost.

Prenovljen ljubeljski mejni prehod

V ponedeljek popoldne so na mejnem prehodu Ljubelj na avstrijski strani svečano odprli razširjeno vstopno-izstopno postajo, ki bo precej povečala pretok potnikov in omogočila hitrejšo odpravo carinskih poslov. Svečanosti so se udeležili tudi kolegi s slovenske strani.

Človekove pravice

Kakor je bila udeležba na razpravah o človekovih pravicah na dunajski konferenci OZN po številu udeležencev držav obširna, je bil njen rezultat dokaj skromen. Skupni imenovalec za dokumentacijo je še odmaknjen, ker si vsak po svoje razlaga ta skoraj nerazrešljiv gordijski voz.

Tudi avstrijski politiki so se vidno prizadevali, da bi se v teh razpravah izkazali, čeprav bi s svojim zgledom lažje pokazali, kam in kako naj gre pot. Toda k temu ne morejo prispevati skrajno restriktivni zakoni o tujcih in tudi dvolični odnosi do narodnih skupnosti v lastni državi. Blodna in nasprotujoča si pojmovanja o človekovih pravicah ne opravičujejo, da bi lahko drugim solili pamet.

Pred nedavnim je izjava vodje avstrijske Caritas (gospod Schüller v televiziji), da bo v bodoče s človekoljubnimi akcijami nastopal tudi proti sklenjenemu restriktivnemu zakonu, sprožila val ogorčenja prav iz tistega kota, ki se je že v mnogih primerih izkazal kot valilnica netenja in podpihovanja mržnje do tujcev. Gospod Schüller je moral slišati očitek, da je njegova javna izjava nezaslišana provokacija in splošen poziv na kršenje zakonov. Če so zakoni o človekovih pravicah res pravični, jih ne more kršiti nobeno človekoljubno dejanje. Schüllerjeva namera, za ogrožene tujce poskrbeti skrivna bivališča, se povsem ujema z dejanji tistih človekoljubov, ki so v nacističnem času skrivali Žide in politične preganjance, da so jih ohranili pred uničevalnimi taborišči in drugimi nevarnostmi od terorističnega režima. Tudi ti so ravnali proti zakonu in s tem tvegali svojo svobodo in celo življenje. Ves demokratični svet pa je visoko spoštoval to junaško in nesebično človekoljubje.

Tudi Avstrija je demokratična država. Često se vanjo zatekajo tujci, ki so v svoji domovini ogroženi in preganjani zaradi svojega narodnega porekla ali političnega prepričanja, dezerterske ali drugih tehtnih vzrokov, zaradi katerih potrebujejo pomoč in zaščito po pravilih človekovih pravic. Njihova prisilna vrnitev v domovino, iz katere so zbežali, jim lahko pomeni ječo, mučenje ali celo smrt.

Če se ozremo nekaj let nazaj, se nam zazdi, da je naša humanost veljala samo ubežnikom iz nekdanjega komunističnega dežela. Tedaj verjetno tudi gospo Helene Partik-Pable niso mučile skrbi zaradi zavestnih kršitev zakonov o tujcih, čeprav še niso obstajali v sedanji obliki. Tedaj so ure tekle še povsem drugače: Sklenjen je bil zakon o dvojezičnih napisih,

ki naj bi dal slovenskemu prebivalstvu na Koroškem vsaj nekaj osnovnih človekovih pravic in jim javno potrdil, da živijo na svoji zemlji. Toda, kaj se je zgodilo: najhujškan drhal nacionalističnih nestrpnežev je v organizirani akciji čez noč podrli in potrgali dvojezične napise, ponekod ob pomoči režeče se eksekutive, ki je križem rok gledala, kako je bil s tablami vred pomendran tudi zakon. Tedaj ni bilo slišati, da bi se sodnica Partik-Pable ali sploh kdo od varuhov zakona razburil nad tem nezaslišanim dejanjem izničenja prav tedaj šele sklenjenega zakona. Nasprotno, tisti, ki so ga sklenili, so se skozi zadnja vrata izmuznili pred podivjano drhaljo s svojim zakonom vred.

Medtem pa je bilo spet mnogo govora o upoštevanju zakonov, čeprav niso bili avstrijski, čeprav so bili to zakoni tistega podivjanega sistema, ki je ugonobil tudi svobodo in samostojnost naše avstrijske države. Kako visoko se je ocenjevalo (in se še ocenjuje) junaštvo tistih, ki so bili tem zakonu zvesti do smrti! Vsi ti so menda izpolnjevali samo svojo dolžnost do domovine, ki pa ni bila njihova. In vendar so se na to izpolnjevanje sklicevali celo najvišji predstavniki naše avstrijske domovine in države. Vendar se je izkazalo, da izpolnjevanje dolžnosti v pokorščini do fašističnih krvnikov ter brutalno ubijanje in mučenje ljudi v njihovem imenu demokratični svet ni sprejel. Hude kršilce človekovih pravic je dohitela pravična kazen. Pred pravičnimi sodniki ni obveljalo izpolnjevanje dolžnosti po črki zakona, temveč dejanje, ki se je zagrešilo proti človečnosti.

Da v demokratični Avstriji pri odkrivanju in preganjanju pravkar imenovanih zločinov ni bilo posebne ihte in se zaradi tega iz prizanesljivega pravosodja niso norčevali samo zlogasni zločinci, temveč so tudi v tujini obsojeni krvniki ob vrnitvi v domovino lahko pričakovali časten uradni sprejem, bi bilo vredno posebnega opisanja.

Kako bi bilo torej danes pričakovati boljši, naprednejši pristop do problema nekaterim tako nadležnih tujcev?

Zato v zraku obvisi vprašanje:

Kako bo visoki varuh zakonov razsodil dejanje tistega, ki bo stopil predenj in rekel: Prelomil sem zakon, kajti bratu in bližnjemu iz tuje dežele sem dal zatočišče, da ga ne bi zgrabili biriči, ki mu strežejo po življenju?

Kdo naj odgovori?
Gospa Partik-Pable?

Tonči Schlapper

KULTURNI KOTIČEK

Mladi o preteklosti za sedanjost

Letos se prvič lotevamo raziskovalnega projekta, ki sicer za koroške razmere pomeni nekaj novega, kar pa ne velja za Slovenijo ali pa za Slovence, ki živijo v Italiji. Tam že vrsto let precej intenzivno organizirajo počitniško raziskovalno dejavnost mladih in prirejajo t. im. etnološke, ekološke, mladinske idr. raziskovalne tabore.

Nekaj podobnega je Slovenska prosvetna zveza skupaj z Zvezo prijateljev mladine Slovenije – Ljubljana center letos pripravila v Šentjanžu in Bilčovsu. Na osnovi izkušenj, ki jih imajo mladi v Sloveniji, smo skušali ustvariti interes tudi med mladinci na Koroškem, da bi se skupno z mladino iz Slovenije lotili raziskovalnega dela, ki omogoča povsem drugačne načine pridobivanja novih znanj in spoznanj od tistih, ki so ustaljeni v šolsko-vzgojnem procesu. Znanje, ki smo si ga osvojili o neposrednem življenju v krajih, odkoder sami izhajamo, prevečkrat temelji izključno na podatkih iz literature, na spoznanjih iz šolskih dni oz. na zastarelih konceptih. Koreniti spremembe socialno-ekonomske in socioekološke narave, katerim je izpostavljena tudi južna Koroška, naj bi mlajši rodovi znali tudi sami dognati in si s tem pridobiti več kritične zavesti o okolju, iz katerega izhajajo.

Center raziskovalnega tedna bo stara šola v Šentjanžu, kjer polagoma nastaja nov kulturni center in kjer etnološka zbirka SPZ že omogoča sociološko in kulturno-zgodovinsko preučevanje dvojezičnega ozemlja. To je pomembna baza za spoznavanje načina življenja v preteklosti in sedanjosti, tokrat na primeru dveh vasi, Šent-

janža in Bilčovsa. Izhodišča za raziskavo pa so troja: raziskovalno delo kot vzgojni moment, kot uvod v raziskovalno delo in kot posebna oblika socializacije mladih.

Na Koroškem se bomo torej prvič srečali s tako obliko raziskovalnega dela. Razveseljivo je, da so družine v Šentjanžu in Bilčovsu na pobudo pozitivno reagirale in da bodo tudi gostile udeležence iz Slovenije. Hkrati pa bodo s tem svojim mladostnikom omogočile sodelovanje v raziskovalnem projektu in navezavo stikov z mladimi prek Karavank. Brez sodelovanja domačinov to vsekar ni mogoče.

Pri pripravi je sodelovala ljubljanska univerza, posebej njen etnološki oddelk, na čelu s prof. Janezom Bogatajem, kar daje delu pečat resnega pristopa, četudi se raziskave ne bodo lotili univerzitetni študentje, pač pa dijaki in učenci med 11. in 15. letom starosti. Želeli bi, da bi tudi domačini v Šentjanžu in Bilčovsu, tako kot so iniciativno sprejeli, dejavno, prizadevno in z vsem razumevanjem pomagali mladim raziskovalcem z gostoljubnostjo in s prijaznimi informacijami o tem, kar bodo želeli vedeti in zvedeti. Gre za odkrivanje in preučevanje vsakdanje kulture in vsakdanjega življenja v Šentjanžu in Bilčovsu, gre za nekaj, kar bi si radi osvojili tudi mladi in se „oborožili“ z znanjem o lastni preteklosti in avtentičnem življenju svojih prednikov, torej za nekaj, kar bi moralo zanimati vse. Rezultate svojih dognanj bodo mladi raziskovalci domačinom v Bilčovsu in Šentjanžu predstavili v pisni in v drugih oblikah.

Janko Malle

Zaključek uspešne sezone

V nedeljo, 11. julija, smo imeli na Radišah zaključno prireditev uspešne kulturne sezone.

Skorajda vse skupine, ki delujejo v društvu, so pred poletnim oddihom še enkrat nastopile. Začel je mešani pevski zbor, nadaljevali so učenci glasbene šole, potem otroška in mladinska skupina, ki sta spet najbolj navdušili gledalce, vmes pa so nastopili že malo starejši Radiški fantje, nazadnje pa, kot višek, ženska telovadba.

Prireditve je bila še kar dobro obsikana, med obiskovalci pa se je znašel tudi slov. konzul Jazbec. Predsednik društva Tomaž Ogris je med posameznimi točkami spregovoril nekaj besed. Ob začetku

je povedal, da je ta zaključek obenem nov začetek, kajti radiško društvo skoraj nikoli ne miruje. Nadalje pa se je še zahvalil vsem vodjem skupin, ki so s trudom in z žrtvovanjem prostega časa pripomogli, da je društvo lahko ustvarilo tako pester program skozi vse leto. Zahvalil pa se je tudi ljudem, ki so vedno tako množično prihajali na prireditve.

Po kulturnem programu pa prireditve še ni bila pri kraju. Nadaljevala naj bi se s piknikom, a žal jo je slabo vreme preprečilo. Obiskovalci pa se niso dali pregnati. Veselje se je nadaljevalo v kulturnem domu, na suhem. Če to veselico štejemo k prireditvam, se je tokrat končala šele pozno ponoči. A.T.

Mladi bodo raziskovali v Šentjanžu in Bilčovsu

V staro šolsko poslopje v Šentjanžu se vrača življenje

Od lanskega leta začetega sodelovanja Slovenske prosvetne zveze v Celovcu z Zvezo prijateljev mladine Slovenije, ki se je odražalo predvsem na področju letovanja otrok, letos pa se je razvilo v skupno interkulturno letovanje v Dobroljah, ki bo ob koncu julija in v avgustu, sta obe organizaciji storili še korak dalje. (Preberite tudi Kulturni kotiček!) Od 18. do 25. julija bosta skupaj izvedli t. im. raziskovalno delavnico, obliko, ki jo v Sloveniji poznajo bolj pod imenom raziskovalni tabor mladih.

Na takih srečanjih se mladi poglobijo v neko področje, ki je značilno za kraj ali pokra-

jino, kjer so nastanjeni in ga skušajo čim bolj preučiti. Ob tem povprašujejo, beležijo, fotografirajo, zbirajo primerke, gradivo, in se vsak dan posvetujejo s svojimi mentorji. Ti so običajno starejši, največkrat študenti določene stroke ali pa že kar absolventi univerzitetnega študija.

Tudi raziskovalna delavnica, katere center bo v prenovljeni stari šoli v Šentjanžu, bo organizirana na ta način.

V njej bo delovalo po dvajset, skupaj torej štirideset starejših šolarjev oz. mlajših mladincev iz Slovenije in Koroške (Šentjanščani, Bil-

čovščani). Gostje iz Slovenije bodo stanovali kar pri svojih koroških sovrstnikih, razdeljeni pa bodo glede na temo raziskovanja v sedem skupin, torej jih bo v vsaki med 5 in 6. Vse skupine bodo spremljale mentorice, v tem primeru absolventke oddelka za etnologijo ljubljanske univerze.

Celotno področje raziskovanja bo namenjeno etnološkimi (narodopisnim) posebnostim obeh krajev, skupine pa se bodo poglobljale v naslednje teme: od ovce do proizvoda, šege in navade – verska znamenja in versko življenje, bivalna kultura, stari družinski albumi in razglednice, stara značilna vaška kulinarika (želodec Šentjanža), otroške igre in vzgoja otrok nekdaj, šege in navade ob poljskih delih.

Brez sodelovanja domačinov seveda ne bo šlo. Za koordinacijo skrbita: v Šentjanžu Ivana Weiss, v Bilčovsu pa Rupert Gasser. Ljudje, katere bodo skupine obiskale, bodo seveda pravčasno obveščeni in zaproseni za sodelovanje, ob zaključku raziskovalnega tedna pa bodo povabljeni na zaključno prireditev v šentjanško staro šolo. Po mnenju sekretarja SPZ dr. Janka Malleja kakih večjih težav ne bo. Prepričan je, da bodo ljudje mladim na široko odprli svoje domove, jim pomagali in tudi svetovali.

J. R.

Igrica najmlajših društva ABECEČEDE

Tobija je sicer ljubeček, a nezadovoljen s svojo podobo. Tako rad bi bil lep, močan, spreten, cool (rad bi imel debelo kožo), rad bi poletel v višave kot ptice – kdo ne sanjari tako v mladih letih? Pasja vila mu odljubi izpolniti željo. Ko otroci sestavijo žival, ki ima krila in kljun, žirafin vrat, slonji rlec, telo nilskega konja, zajčeve noge, pa si Tobija le premisli in je odslej zadovoljen s seboj in z drugimi – najboljše je biti vsak zase nekaj posebnega!

Otroci iz društva ABECEČEDE, sami šolarčki ljudskih šol in v popoldanskem varstvu v Mladinskem domu, so igraje se igrali, kar je najboljši pristop do teksta in rekvizitov in najboljša osnova za

lastno kreativnost. Pod vodstvom Vaske Trobec so izdelali živali in živalske kletke iz izključno odpadnega materiala, iz starih škafel in starih krp. Poplačani so bili z izdatno malico, torto v obliki psička, seveda pa tudi z izdatnim ploskanjem

S. W.

OBVESTILO

Dr. Franc Wutti,

zdravnik splošne prakse v Borovljah, sporoča, da ima dopust

od 8. do 18. julija 1993.

Od 19. julija dalje bo ordinacija na novem naslovu: 9170 Borovlje Dollichgasse 5

Umrla Marjana Kunčič

V prometni nesreči na Štajerskem je tragično preminula diplomirana arhitektka Marjana Kunčič, doma z Žihpolj, njeni sopotniki, hčerka Barbara in sestra Milena sta bili ranjeni.

Marjano smo poznali kot nasmejano in agilno žensko, ki se je izredno zanimala za umetnost, posebej še za slikarstvo in je tudi za naš časopis večkrat pisala poročila in recenzije o vernisažah.

Vsem sorodnikom, posebej pa še možu Mirku in otrokom, izrekamo v imenu uredništva in Zveze slovenskih organizacij najboljše sožalje!

RAZISKOVALNA DELAVNICA

Mladina iz Slovenije in Koroške bo v dneh

od 18. do 25. julija t. l.

raziskovala kulturo vsakdanjega življenja v Šentjanžu in Bilčovsu.

SPZ

CENTER RAZISKAVE: Stara šola v Šentjanžu v Rožu.

Mladina se je izrazila v literarni delavnici

Dijaki so na Habnerjevem jezeru ostrili peresa in možgane

Mag. Marica Kulnig, ki jo na Koroškem poznamo predvsem kot avtorico otroških knjig, je profesorica za nemščino na Dunaju. Ko je Koroška delavs-

ka zbornica razpisala literarni natečaj o problematiki na delovnem mestu, je upravičeno menila, da ima tudi mladina probleme v svojem šolskem

vsakdanjiku, ki je njihovo delovno mesto. Idejo, da bi dijaki svoje misli, poglede in stiske prenesli na papir, je uresničila tako, da ji je uspelo organizirati nekajdnevno literarno delavnico ob Habnerjevem jezeru in najti tudi sponzorje za projekt.

Res je minilo od takrat že nekaj mesecev; srečanje je bilo od 1. do 4. marca letos, vendar je zdaj pred nami zvezek s prispevki dijakov, mentorjev in pisateljev, ki so z njimi sodelovali: Engelbert Obernosterer, Marica Kulnig, Gustav Januš in Janko Messner. 14 dijakov in dijakinj višjih razredov je prišlo z Dunaja, iz Smohorja, Velikovca, Špitala, Gospe svete, s slovenske gimnazije v Celovcu pa je sodelovala Mateja Kert.

Ob svojem ustvarjanju pa so se mladi literati seznanili tudi s problematiko manjšine in z borbo za njen obstoj, predvsem pa so se kritično ukvarjali s poklicnim svetom šole. Nekaj utrinkov iz literarne delavnice:

„... vor versammelten teilnehmern wurden dann die Texte vorgetragen, besprochen, diskutiert – wobei die Meinungen von E. Obernosterer und Maria Kulnig öfters unübersehbar auseinanderklafften – was mir bewußt werden ließ, wie sehr man doch der Subjektivität seines Deutschlehrers ausgeliefert ist...“

„Glücklicherweise hat sich bei mir die Eigenschaft gezeigt, daß ich Texte aus zwei Gründen schreibe, entweder, weil ich nicht schreiben will, oder, weil es aus der Seele kommt. Beides war der Fall.“

„Eine gute Ergänzung zur Schule: Situationen aus dem Schulalltag – beklemmend, witzig, individuell geschildert. Ein Thema, zu dem jedem etwas einfällt.“

„Ich wurde angeregt, neue Stilmittel und Schreibweisen zu versuchen.“

Gospa Kulnig namerava tudi naslednje leto prirediti literarno delavnico z dijaki/njami iz cele Avstrije, pa tudi iz Južne Tirolske.

S.W.

Pred kratkim smo v Ratečah obiskali Jakoba Omana. Ta najstarejši Ratečan je praznoval visok jubilej – 90. rojstni dan. Jakob je bil rojen 3. aprila 1903. leta prav v hiši, kjer še vedno živi, in se po domačem pravi pri Zgornjem Brancu. Še vedno je dobrega zdravja in tudi spomin se ga še dobro drži, le vid je nekoliko opešal. Zadovoljen je z današnjim življenjem, še vedno se rad sprehodi po dvorišču, zelo dobro pa se razumeta s pravnikinjo Nado. Pohvali se, da ima kar 14 pravnukov. Povejmo še to, da ima veliko sorodnikov na avstrijskem Koroškem in tudi oni so prišli na njegovo

PISMO BRALCA

Razprodaja interesov ali hlapčevsko prilizovanje?

Avstrija še do današnjega dne ni podala izjave, da se odpoveduje ponovni internacionalizaciji južnotirolskega vprašanja in se še vedno šteje za zaščitno silo in matično državo južnih Tirolcev.

Avstrijski predsednik dr. Klestil je pred kratkim (Die Presse, 15. 6. 1993), pred zasedanjem OZN o človekovih pravicah na Dunaju, zahteval „pravico in obvezo držav, da se vmešavajo v notranje zadeve drugih“ – posebno na področju varstva manjšin.

Povsem v nasprotju s tem doslednim avstrijskim stališčem nastopa sedanja slovenska zunanja politika: nedavno je avstrijski zunanji minister dr. Mock v avstrijskem parlamentu ugotavljal, da slovenski zunanji minister Peterle pri njunih razgovorih še nikoli ni zastopal stališča, da je republika Slovenija glede slovenske manjšine na Koroškem pravna naslednica bivše Jugoslavije kot sopodpisnice Avstrijske državne pogodbe iz leta 1955 in potemtakem seveda v polnem obsegu legitimirana, da se zavzema za

pravice slovenske manjšine na Koroškem, zastopa upravičene zahteve koroških Slovencev ter preverja izpolnjevanje oz. neizpolnjevanje obveznosti republike Avstrije iz 7. člena te multilateralne mednarodne pogodbe.

Prejšnji torek pa je predsednik Slovenije Milan Kučan v Osojah menda izjavil, da je „vprašanje slovenske manjšine na Koroškem zgolj avstrijska zadeva“ (Kleine Zeitung, 7. 7. 1993).

Iz vsega tega sledi samo ena zahteva: kdor ne pozna razvoja, današnjega stanja in teženj mednarodne zaščite manjšin, niti določil Avstrijske državne pogodbe in mednarodnopravne in ustavnopravne zasidranosti le-te, naj molči ali pa naj raje igra na harmoniko – vsekakor pa ni sposoben, da zastopa ali vodi zunanjo politiko.

Odgovorni za tako politiko naj odstopijo.

dr. Miran Zwitter
pravnik, Celovec

P.S. Morda želi še kdo dobiti avstrijsko kolajno!

Jezik je duša

JANKO MESSNER

SAK in „športni“ jezik

„Naš tednik“ z dne 27. junija t. l. v komentarju predsednika KKZ „Hip, hip, hura!“ pravi dvoumno takole: „Še ni dolgo tega, kar smo... doživljali grdo zmerjanje naših športnikov...“ Vprašajmo, kdo je zmerjal: so to počeli naši športniki s svojimi navijači ali pa navijači nasprotnih moštvev? „Zmerjanje naših športnikov“ lahko pomeni oboje: da so zmerjali ali pa „bili zmerjani“. Ko so igrali proti Braunauu, sem naše navijače s svojimi ušesi slišal groziti: „Sodniku glavo proč, saj ima samo slamo v njej!“ ipd. Komentarjeva ugotovitev „Pogosto so grožnje presegale običajni surovi ton“ torej lahko zadeva tudi „naše športnike“, naše navijače, saj niso nikakršni angelci. Očitno pa pisec vendarle hoče povedati, da „smo slišali, kako so zmerjali naše športnike“, saj to sledi iz njegovega naslednjega stavka: „... športno vedenje... slovenskih atletikov je ozračje polagoma bistveno spremenilo.“ Lepo, da so drugačni kakor drugi, ali manj lepo je to, da jih pisec imenuje „atletike“ namesto atlet. Športnik, ki goji atletiko, je še zmeraj samo atlet, ne pa atletik! Dekleta pa so ali atletke ali pa atletinje. „Najprej smo se čudili, da pridejo tudi Celovčani gledat tekme SAK...“ Glavni stavek je v preteklem času, torej naj bo tudi odvisnik v pretekliku, vendar ne v dovršni glagolski obliki, ampak v nedovršni, saj ga niso prišli gledat samo enkrat, torej ta njegov „pridejo“ šepa kar na obe nogi. Moral bi bil zapisati: smo se čudili, da so prihajali tudi Celovčani gledat...

In še nekaj kritičnemu bralcu njegove slovenščine ne more biti všeč – to, da obljublja: „... bomo seveda tudi pri naslednjih odločilnih tekmah z navdušenjem vpili: „En, dva, Es-A-Ka. Le naprej, gole dej!“ Le odkod se je pritepel ta kranjski „dej“? So se ga koroški sakovci nabrali od kakega importiranega trenerja ali igralca? Žalostno je samo to, da vsa ta leta ti naši imenitni junaki žogobrci nimajo nobenega takega sponzorja (podpornika) z jezikovno kulturo, da bi jim bil pravočasno iztrgal ta plevel in ga nadomestil s kakšnimi spodbujevalnimi vzkliki, na primer: NE NAZAJ, GOLE DAJ! Ali pa, manj v negativno, bolj v pozitivno smer: NE POČIJ, GOL ZABIJ! Kako težko bojo učitelji slovenščine iztrebili takšno neestetsko skrupulacijo iz prostih spisov! – Name njihče ne bo mogel zvaliti krivde zaradi tega „gole dej“, ker sem bil (pa recite: sram ga bodi!) menda šele tretjič na tekmi SAK, a sem ga slišal iz tisočerih grl. Da bi se glasno razjokal med njimi ali pa – še bolje – jih iz protesta zapustil... Zdaj pa jim daje še predsednik KKZ potuho!

IZ JESENIŠKEGA KOTA

Jakob Oman praznoval 90-letnico

praznovanje. Jakob nam je pripovedoval veliko doživetij iz svoje mladosti, naj zapišemo samo nekatere.

„Mladost je bila žalostna. Komaj dve leti sem bil star, ko mi je umrl oče, ki je odšel za delom v Ameriko. Istega leta je umrl tudi stari oče. 29. septembra 1905. leta pa je velik požar uničil velik del Rateč. Pogorela je tudi naša hiša. Bila je jesen in vsi pridelki so bili že v kašah. Ovce so nato iz usmiljenja pobrali domačini, ki jih ni prizadel požar, da so jih krmili in vzredili. Pri obnovi pogorelih Rateč je veliko pomagala država, sam cesar Franc Jožef, in to predvsem v lesu. Pomoč pa je nudil tudi župnik

Josip Lavtižar, ki je poznal veliko ljudi po svetu. Čeprav sem bil še majhen, se spominjam, kako so obnavljali našo hišo.

Bilo je okrog leta 1920, ko so neki nepridipravi v našem hlevu zmaknili vola in ga čez Korensko sedlo odpeljali na Koroško. Šercov Voren iz Podkorena pa je prišel povedat, da je vol že pri mesarju v Beljaku. Z očetom sva odhitela v Beljak, kjer sva morala na sodišču urediti vse potrebno. Sodnik je izdal dovoljenje, da sva lahko vola odpeljala domov v Rateče. Pri tistem sodniku v Beljaku pa sem tudi prvič videl pisalni stroj.

V Ratečah pa smo s prostovoljnimi delom zgradili tudi zadružni dom in planinski dom v Tamarju. To je bilo leta 1928 in vso opeko smo morali poleg dela na kmetiji kmetje z volovsko in konjsko vprego zvoziti iz Kranjske gore. Pesek pa so vozili iz Planice in Tamarja. Bili so to oletni meseci od maja do avgusta.

Jakob Oman še vedno hrani zvezek z zapiski o voznjah in gradnji zadružnega doma v Ratečah. Pravi pa, da bodo prišli časi, ko bo treba obdelovati vsako ped zemlje. Mi pa smo mu ob koncu pogovora zaželeli še na mnoga leta.

Besedilo in foto: Lojze Kerštan

Devetdesetletnik Jakob Oman

Datum	Kraj	PRIREDTV	Prireditelj
Petek, 16. 7. 19.30	Landhaushof v Celovcu	Otroški gala za mir; nastopajo otroci iz Avstrije, Slovenije, Švedske, Poljske in Turčije (Kindervolkstanzgruppe)	
Sobota, 17. 7. 20.00	v šotoru v Globasnici	Poletni festival Alpe-Jadran Vabi koroški radio, Kleine Zeitung, športni klub Globasnica; sod.: Die Buben, Čuki, Chainell; moderator: Marjan Velik	
Sobota, 17. 7. 20.30	zdravilišni park v Vrbi	Pesmi in plesi lužičkih Srbov; če bo slabo vreme, v slavnostni dvorani; nastopa srbski vaški ansambel Wudowor	SPD „Drabosnjak“
od 18. 7. do 25. 7.	v Šentjanžu in Bilčovsu	Raziskovalna delavnica Mladina iz Slovenije bo raziskovala kulturo in vsakdanje življenje v teh dveh krajih	
Nedelja, 18. 7. 20.00	v kulturni dvorani Kassl v Škocjanu	Pesmi in plesi lužičkih Srbov	MoPZ „Vinko Poljanec“
Nedelja, 18. 7. 9.30	iz Čirkovč pri Pilberku izpred Lombarja	XIV. pohod na Komelj in svečanost v spomin Domnovi četi. Za tiste, ki poti ne zmorejo peš, zbirališče v gostilni Pistochnik na Komlju	ZKP
Nedelja, 18. 7. 20.00	v Ljudski šoli v Žitari vasi	Poletni koncert; nast.: Plazniška dekleta, cerkveni zbor iz Šentlipša, MoPZ „Bilka“, MoPZ „Trta“	SPD „Trta“
Nedelja, 18. 7. 12.00	pri Trunku v Žužalčah	Piknik – prireditelj bo ob vsakem vremenu!	SPD „Dobrač“
Ponedeljek, 19. 7. 10.00 do 23. 7.	v Mladinskem centru na Rebrci	Kreativni dnevi za dekleta – cena 900 šil. za polni penzion; prijave pri KKZ, tel. 0 46 3/51 62 43	KKZ
Torek, 20. 7. 20.30	na Breznikovem campu pri Zablaskem jezeru	Kulturni večer nast.: Folklorna skupina SPD „Zarja“, MoPZ „Vinko Poljanec“ MePZ SPD „Danica“	SPD „Danica“
Sreda, 21. 7. 20.00	Hotel Petzenkönl	Lutkovno gledališče	Občina Bistrica pri Pilberku
Petek, 23. 7. 20.30	v kulturnem domu v Šentprimozu	Kulturni večer Nast.: Otroški zbor SPD „Danica“, MoPZ SPD „Trta“, MePZ SPD „Danica“	SPD „Danica“
Nedelja, 25. 7.	peš preko Luž v Koprivno	Romanje k Sv. Ani (v Sloveniji)	
Nedelja, 25. 7. 14.00	pri Šuberniku v Zg. Rutah pri Radišah	Tekma koscev	SPD „Radiše“
Ponedeljek, 26. 7. 10.00 do 31. 7.	v Mladinskem centru na Rebrci	Teden mladih umetnikov s priznanimi likovnimi ustvarjalci; prijave na KKZ, tel. 0 46 3/51 62 43 Cena za polni penzion: 850 šil.	KKZ

RAZSTAVE

CELOVEC

– Hiša umetnikov, velika galerija – Monika Sonnberger – Nove slike; mala galerija – Nane Zavagno; avstrijska galerija: Peter Rataitz – Mutant 1973/84, Beneški položaj, Frizer 1991; (do 31. 7.)

TINJE

– Dom v Tinjah – razstava del Stanka Sadjaka.

VRBA

– Casino Hotel Mösslacher – Max Gangl – Skulpturen im Freiraum (do 31. 9.)

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 14. 7. Glasbena sredo. Večerna 21.05 – 22.00 Vesel poletni večer (glasbena oddaja)

Četrtek, 15. 7. Rož – Podjuna – Zilja.

Petek, 16. 7. Knjižni magazin

Sobota, 17. 7. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 18. 7. 6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (dr. Miroslav Ostravsky). 18.10–19.00 Za vesel konec tedna.

Ponedeljek, 19. 7. Slovenski utrip na Dunaju: 70 let študentskega kluba, 20 let društva „Ivan Cankar“

Torek, 20. 7. Partnerski magazin

OBZORNİK

Vrh sedmerice zagrozil tudi Hrvaški

TOKIO. V resoluciji sedmerice najbogatejših držav, katerih predsedniki oz. premierji so zasedali pretekli teden v Tokiu, niso mogli mimo vojne v Bosni in Hercegovini. Za deklaracijo pa je značilno predvsem to, da je ob enotnem besedilu zelo trda za Hrvaško in mila za Srbijo. Sedmerica je namreč za agresijo v BiH obsodila tudi Hrvaško in ji zagrozila z enakimi sankcijami kot Srbiji, to pa je pretrganje trgovinskih in finančnih odnosov. Sankcije so predvidene tudi za čas po koncu vojne, in sicer sedmerica obema državam odreka vsakršno pomoč pri obnovi in razvoju. To naj bi Hrvaško prizadelo celo bolj kot Srbijo, ki v tej

vojni še nima materialne škode, vsaj tretjina Hrvaške pa je v ruševinah. Hrvaška vlada in državni predsednik Franjo Tuđman sta doslej napovedovala veliko mednarodno pomoč pri obnovi dežele, ki naj bi se začela čimprej, še pred koncem vojne. V ta namen imajo uvedeno tudi posebno ministrstvo, ki pa zaradi pomanjkanja finančnih sredstev skoraj ne deluje. Ob drastičnem padcu nacionalnega proizvoda in dohodka je grožnja sedmerice za Hrvaško prava katastrofa, Franjo Tuđmanu pa bi mogla škodovati tudi pri njegovem predsedniškem položaju, ki je že sedaj močno prizadet.

Kiro Gligorov pri Milanu Kučanu

LJUBLJANA. Takoj po Kučanovi vrnitvi z delovnega obiska v Avstriji je Slovenijo obiskal makedonski predsednik Kiro Gligorov. Odnosi med najsevernejšo in najjužnejšo republiko nekdanje Jugoslavije so že tradicionalno dobri, v času osamosvajanja pa sta se obe novi državi še bolj zblížali – žal le politično, saj njune ekonomske odnose močno ovirajo otežene prometne povezave zaradi vojne v „centralni Jugoslaviji“.

Predsednika sta odnose ocenila kot zelo dobre in poudarila, da med državama ni odprtih vprašanj. Trgovinska menjava naj bi potekala predvsem po morski poti od Kopra do luke Drač v Albaniji in potem po kopnem in prav tako v nasprotni smeri. Makedonija, ki je vklesčena med Srbijo, Bolgarijo, Grčijo in Albanijo, od katerih ima do nje vsaka svoj poseben interes, si le s težavo ohranja samostojnost, ob tem pa ima velike gospodarske probleme.

Slovenci v Srbijo in Črno goro samo z vizumi

BEOGRAD. Oblasti t. im. ZR Jugoslavije se sklicujejo na vzajemnost, zato so po ukrepih Slovenije, ki zelo dosledno izvaja sankcije Združenih narodov, za slovenske državljane uvedle vstopne vizume. Pogoji za pridobitev le-teh pa je povabilo oz. garantno pismo „jugoslovanskega“ državljan in tudi izjava, da bo slovenskega državljan vzdrževal v času njegovega bivanja v ZRJ. Predvidene so sicer tudi nekatere izjeme, npr. da v

ZRJ vstopi kot turist s potrdilom turistične agencije, vendar mora imeti za vsak dan bivanja po 100 DEM finančnih sredstev.

Ukrepi beograjskih oblasti bodo še nadalje omejili pretok ljudi med obema državama, ki so bili v nekdanji SFRJ, tudi zaradi srbske solidarnosti do slovenskih pregnancev in izseljencev v času 2. svetovne vojne, zelo množični in intenzivni.

Umrli Ivan Maček-Matija

LJUBLJANA. Prejšnji teden je umrl Ivan Maček-Matija, predvojni revolucionar, med vojno član najvišjega vodstva narodnoosvobodilne vojske Slovenije, po vojni prvi sekretar za notranje zadeve, član najvišjega slovenskega vodstva, med drugim nekaj časa tudi predsednik skupščine Ljudske republike Slovenije, član zvezne vlade v Beogradu in nazadnje član Sveta federacije SFRJ.

Po spremembi političnega sistema v Sloveniji leta 1990 je Ivan Maček-Matija padel v veliko nemilost novih oblasti. Ob odkrivanju poveljnih maščevalnih pobo-

jev zajetih in iz Vetrinja vrnjenih domobrancev so mnoge niti vodile prav do njega kot tedanjega sekretarja za notranje zadeve. V Ljubljani so ga izselili iz t. im. Mačkove vile pod Rožnikom, komisija za raziskavo poveljnih pobojev in drugih nepravilnosti ga je večkrat povabila za zaslišanje, vendar se je pokojnik zavijal v molk. Z njegovo smrtjo je odšla v grob tudi marsikatera skrivnost tedanjih dogodkov, ostali preživeli akterji tedanjih dogodkov pa so dobili možnost, da še več krivde zvalijo prav na preminulega.

J. R.

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu razpisuje

likovno kolonijo, ki bo od 23. do 28. avgusta v Porabju na Madžarskem.

Na programu: delo z glino in s keramiko.

Prijave bomo upoštevali po vrstnem redu. tel.: 0463/514300/20.

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Urednika/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Slovenijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za upokojenke 280 šil.); za Slovenijo 1500 SIT.

Del maturantov pred obzidjem hrastovelske cerkve

Prijetno in koristno na maturitetnem potovanju

Piše Aleksander Tolmaier

Jutro drugega dne potovanja je bilo lepo in sončno. Malo „pobiti“ in zaspani smo po obilnem zajtrku nadaljevali pot. Najprej smo si ogledali eno izmed kopališč v Atomskih toplicah, kar nam je zbudilo veliko željo po kopanju. Za to pa ni bilo časa in smo se kar odpeljali proti vasi Podčetrtek. Te vasi si podrobneje nismo ogledali, pač pa Olimlje, ki so čisto blizu Podčetrtrka. Tam je zelo znana cerkev, ob njej pa ena najstarejših lekarn v Evropi.

Omembe vredna je predvsem pokrajina v tem delu Slovenije. Majhni griči, med katerimi se vije vodovje. Po mojem je to ena najlepših pokrajin v Sloveniji. Ogledali pa smo si jo skoraj izključno iz avtobusa. Nasploh je bil to dan vožnje, kajti prepotovati smo morali vso Slovenijo, od Rogaške Slatine preko Ljubljane do Bernardina ob morju. Vendar tako daleč še nisem.

Iz Olimelj smo se peljali naprej skozi Posotelje, proti Senovemu in skozi Mirnsko dolino proti Stični. Tega dne je bilo skoraj še bolj vroče kot dan poprej. Zato smo se že vsi veselili hladne gostilne, v kateri smo dobili kosilo. Nekaj za pod zob smo že nujno potrebovali, kajti bili smo že precej izčrpani. Seveda k dobri južini spada tudi kako hladno pivo, kar smo seveda tudi dobili.

Ko smo vse pridno pojedli in popili, smo se odpravili do našega naslednjega cilja. To je bil samostan Stična. Večine popotnikov ta točka našega programa ni preveč veselila. To se je čutilo tudi pri ogledu samostana, kar pa vodnika, v tem primeru je to bil menih, ni veselilo. Našo pozornost je zbudila šele trgovina v samostanu, kjer je bilo mogoče kupiti pridelke menikov, kot so to vino, klobase in razni čaji, katerih se je predvsem razveselila ena od naših profesorice. Tako smo imeli spet zadosti zaloge za

nadaljnjo vožnjo.

Naš naslednji cilj, Bernardin, naj bi bil tri dni naš kvartir. Do tja pa je bila še zelo dolga pot. Mimo programa smo se za kratek čas ustavili v Ljubljani. Nujno smo hoteli videti Prešerna in Primičevu Julijo. Na hitro smo prehodili tudi del stare Ljubljane. Ker pa je čas tekkel tako neusmiljeno, smo tudi mi morali pohiteti.

Vožnja od Ljubljane proti morju je bila precej mirna. Vsakdo se je hotel malo spočiti in se je zato nekoliko naslonil na soseda. Bližje smo bili morju, več življenja je bilo spet v avtobusu. Komaj smo prispeli v Bernardin, že smo bili spet vsi pri sebi. Že isti večer smo začeli raziskovati in spoznavati nočno življenje v Bernardinu in okolici. Spraševali smo se, ali je tudi v tem delu Slovenije tako „prijazna“ mladina kot je bila v Rogaški Slatini. Pa ni bilo tako. Zato smo se lahko brez skrbi zabavali dolgo v noč. Problemi so nastajali šele prihodnje jutro, ko nas skoraj ni bilo mogoče spraviti iz postelje. Zato smo program skrajšali in z njim začeli šele pozno popoldne. Do takrat naj bi bili že spet vsi „fit“. V prostem času so se nekateri kopali, drugi pa so se raje poglabili v postelje v sobah in v njih malo zatislili oči, za kar ponoči seveda ni bilo časa. Proti večeru smo si skupaj ogledali soline v Sečoveljah ob hrvaški meji, nato pa še mesto Piran. Piran je zagotovo najlepše slovensko obmorsko mesto. Ima nekaj posebnega, kar se ne da opisati.

Za ogled tega mesta smo imeli, po mojem, premalo časa. Vendar, kaj boš. Morali smo v hotel na večerjo. Po večerji pa se je spet začelo veselje in praznovanje. Tokrat skoraj še bolj intenzivno kot prejšnji dan. Včasih si imel občutek, da je eden ali drugi malo pregloboko pogledal v kozarec, ker je tako nenavadno hodil. Prepričan pa sem, da je bilo temu vzrok le plesanje v diskoteki,

kajti po kaj takem se ti še nekaj časa vrti v glavi.

Zjutraj smo skoraj vsi noč nekoliko podaljšali, tja do kosila. Samoumevno je, da po taki noči popoldne, ko smo se peljali na ogled cerkve v Hrastovljah, še niso bili vsi prisotni. Tisti, ki pa smo sedeli v avtobusu, smo bili trdno jedro skupine. Cerkev v Hrastovljah je predvsem znana po tem, da je njena notranjost vsa poslikana s freskami, kar je enkratno. Na poti nazaj proti Bernardinu smo si na hitro ogledali še Koper in Izolo, ki pa še zdaleč nista tako lepa kot Piran.

Povsem jaso je, da smo zadnji večer pošteno praznovali. Postal je že precej pozno oz. zgodaj in paziti smo morali, da nismo koga pozabili v kakšnem kotu. S skupnimi močmi smo se zjutraj vsi pravočasno zbrali ob odhodu.

Ta dan, bil je torek, 22. 6., smo imeli še kar naporen program. Ogledali smo si Škocjanske jame, kar pa je pri nekaterih povzročilo težave s kondicijo. Nasploh pa smo tega zadnjega dne veliko prehodili, med drugim tudi Rakov Škocjan, kjer smo si ogledali čudovite naravne mostove. Nato pa smo si ogledali še Cerkljansko polje in jezero. To pa po tako naporinih dnevih ni bilo tako enostavno, vendar trajnih poškodb zaradi teh sprehodov ni dobil nihče.

Zadnja točka potovanja je bila zaključna večerja v Ljubljani, v lepem hotelu nad Tivolijem. Samo še to: večerja je bila baje zelo dobra, jaz pa je na žalost nisem mogel uživati, ker sem moral že prej domov. S tem se je končalo maturitetno potovanje '93, ki je bilo na vsak način uspešno.

Nazadnje bi se rad zahvalil vsem tistim, ki so nam omogočili to potovanje. Prav pristočno pa bi se rad zahvalil tudi bivšim sošolcem, ki so skrbeli za tako dobro vzdušje med potovanjem. Upam, da tega potovanja in naših skupnih šolskih let ne bomo pozabili!

Pismo KSŠŠD „Dragi Vladimir“!

V „Našem tedniku“ z dne 2. junija 1993 opozarjaš na sedemdeseto obletnico obstoja „Kluba slovenskih študentk in študentov na Dunaju KSŠŠD“. Pišeš, da smo klubski s spremembo statuta „ukradli klubu njegovo osebnost“, da nam „je zmanjkalo poguma priznati se k lastni narodnosti“ in da smo „s takšno potezo hoteli prikriti manjkajočo aktivnost“. Ta tvoja ocena ni povsem objektivna; kot avtor trenutno veljavnih klubskih pravil Ti želim celotno zadevo razjasniti.

Do leta 1991 je bil KSŠŠD odprt le za osebe s slovensko materinščino in avstrijskim državljanstvom; zaradi teh določil se v klub denimo niso mogle včlaniti slovenske študentke iz Slovenije, Trsta ali Argentine, prav tako pa tudi ne študentje slovenistike brez slovenskih staršev. Osebo sem se zato zavzemal za vseslovensko in humanistično koncepcijo študentskega kluba, se pravi za slovenstvo, ki temelji na ljubezni do slovenskega jezika in kulture, ne pa na „Ahnenpašu“. V tem smislu je KSŠŠD torej – po besedah našega predsednika Jozija Wutteja – „interkulturno društvo“, saj je odprto za vse osebe, ki „se na specifičen način zanimajo za slovenski jezik, kulturo, zgodovino ali življenjski način, neodvisno od njihove narodnosti, materinega jezika, državljanstva, rase, bivanja, verske izpovedi ali svetovnega nazora“ (tako statut); povsem zgrešeno pa bi bilo, če bi kdo trdil, da klub zaradi tega ni več „slovensko društvo“; sicer pa klubska pravila niti enkrat ne omenjajo besede „interkulturno“, zato pa vsaj dvajsetkrat besedo „slovensko“.

Kar pa se tiče očitka „manjkajoče aktivnosti“, Ti želim naštet le nekaj dejstev:

- 1.) KSŠŠD izdaja trenutno edini slovenski študentski časopis v Avstriji, ki je ravnokar objavljal petletnico.
- 2.) KSŠŠD je letos izdal leposlovno zbirko „Smrt samokruhnosti“.
- 3.) KSŠŠD je leta 1992 vabil na 25 kulturnih, znanstvenih in družabnih prireditev.
- 4.) Odlok ministra Schüssla o dvojezičnih kažipotih na Koroškem je načelno uspeh pravnega krožka KSŠŠD, katerega je ta dosegel s parlamentarno pomočjo g. Smolleja. Takšnih primerov je še več in jih bo tudi še naprej, prav gotovo pa gre KSŠŠD, posebno pa pravnemu krožku, bolj za stvar samo kot pa za predstavitev uspehov in neuspehov v javnosti.
- 5.) KSŠŠD do današnjega dne ni prejel niti polovice za leto 1992 „dodeljene subvencije“.

Ob koncu svojega komentarja želim klubu, da bi „postal spet v pravem pomenu Klub slovenskih študentk in študentov na Dunaju“; mislim, da se je Tvoja želja izpolnila že pred sedemdesetimi leti.

S prijateljskimi pozdravi

Joza Picej

Iz ženskega vidika

Oh, ta mladina!

piše Štefka Vavti

Tudi vi kdaj pa kdaj vzdihnete: „Oh, ta mladina!“, ker vaša hčerka nadvse ljubi jeans hlače in čim bolj so razcefrane, tem raje jih ima. In kaj šele njena srajca! Vanjo bi k njej zlahka smuknil še kakšen debeluh, da o čevljih ne govorimo in o rdeče pobarvanih laseh, o nakitu, ki ji krasi vrat ...

Ali pa vaš petnajstletnik: Nedavno tega ste ga še sami strigli, zdaj pa vas provocira z dolgimi lasmi ali, kar je še huje, z ostrizeno glavo, in uhane nosi in glasno glasbo poslušajo ...

Morda še dodate: „Oh, kakšen čas je to!“, zamrmrate nekaj besed, ki zvenijo po „narobe svetu“ in pri vsem tem pozabite nekaj bistvenega: tudi ve ste bile nekoč mlade! „A tako oblečena se nikdar ne bi upala na cesto!“ boste ugovarjale in še dodale, da tako hudo takrat pa vendarle ni bilo in da vsaj strgane niste hodile naokrog. Nekako mračno se spominjam modro polakiranih nohtov, rdečih minikril, kratkih las „a la twiggy“, ki so bili, vsaj mami, nekaj centimetrov prekratki in, hočem nočem, priznati moram, da je bil vsak centimeter, za kate-rega je bilo krilo krajše od maminih predstav, neke vrste zmaga nad pripombami, kot so: „To se ne spodobi!“ ali pa: „Takšna ne boš šla nikamor!“ Vsak centimeter, ki sem si ga priborila, tako vsaj se mi je zdelo, mi je dajal občutek, da sem nekoliko bolj svobodna, odrasla, da lahko odločam sama, se otresem odvisnosti od staršev.

Če se boste torej mor-da spet kdaj razburjale zaradi modnih „izpadov“ vaše hčerke, zaradi preglasne pop ali rock-glasbe vaših najstnikov (teenager), imam za vas le en nasvet: Spomnite se vaših večjih ali manjših „spodrsrljajev“ v mladostnih letih!

In še na nekaj ne pozabite: osamosvojitvev otrok je tesno povezana s protestom proti staršem, ta pa je življenjsko potreben za vašega doraščajočega otroka, saj je pred razpotjem, najti mora sebe in svojo osebnost, pri tem pa mora poskusiti to in ono. Le tako bo našel svoj jaz, svojo individualnost in se otrese „običajnih vlog.“

In zavedajte se še, da mladostnika vsaka prepoved še globlje potisne v nasprotovanje!

Copa Pele

Avstrijski seniorji so v finalni tekmi za naziv svetovnega prvaka seniorjev izgubili proti izvrstnim italijanskim sovrstnikom z 2:0.

S tem so osvojili odlično drugo mesto in nekoliko popravili imidž avstrijskega nogometa. Povsem nepričakovano dobro so se avstrijski seniorji Krankl, Schachner & Co odrezali že v predtekma; premagali so Nemce, Urugvajčane, v semifinolu pa celo Brazilce. Tekme, ki so jih odigrali na celovškem stadionu, so privabile številne gledalce, ki so občudovali nekdanje nogometne zvezde. V svoji evforiji so skorajda pozabili, da so to le tekme za neuradno svetovno prvenstvo seniorjev „Copa Pele“.

SPD „Zarja“ in planinsko društvo vabita na pohod preko Luž

k Sv. Ani v Koprivni (Slovenija)
Odhod ob 9. uri izpred gostilne Riepl v Podpeci. Ob 11. uri maša pri Sv. Ani.
Prisrčno vabljeni!

Miha Kreutz pri Globasnici „Raje bi še ostal pri SAK“

Dolgoletni kapitan SAK Miha Kreutz je moral zapustiti moštvo, za katero je žrtvoval 14 let svojega nogometnega delovanja. Žalostno, a resnično! Miha Kreutz: „Če 14 let igraš pri enem moštvu, nimaš želje iti k drugemu klubu. Ker pa se trenutno počutim še v zelo dobri formi, bi rad igral še kako leto. Če se je odbor SAK odločil za trenerja Ramšaka, ki me

dober začetek prvenstva.“

Z Mihom Kreutzem, ki ga vsi poznamo kot zelo zavzetega in borbeneega nogometaša, bi vsekar zapihal nov veter v

Globasnici. H klubu se je vrnil tudi Lukas Kordeš, ki je igral v Selah in ki tudi želi pomagati, da bodo Globašani dosegli cilj, vstop v podligo, ki so si ga zastavili za pri-

hodnjo sezono. Morda pa že prihodnjo nedeljo pride do zanimive tekme med Globasnico in SAK, na kateri bodo nekateri zagotovo želeli pokazati, da še niso za staro šaro.

SAK pod 14 z vodjem Andrejem Kumrom in trenerjem Mirkom Oražetom

PIŠE Eda Velik

noče več imeti v svojem moštvu, in če se zasebne stvari prepletajo s športnimi, je najbolje, da to sam razrešim.

Veseli me, da sem našel moštvo, ki me je zelo dobro sprejelo, vlada pravo navdušenje in upam, da nam bo uspel

Elsner – športni vodja SAK

Prof. Branko Elsner bo v novi sezoni prevzel športno vodstvo Slovenskega atletskega kluba. Pristojen bo tudi za naraščaj. Še pred začetkom prvenstva bo na dvodnevem seminarju skupaj s trenerji sestavil tak-

tični koncept in določil sistem, po katerem naj bi se potem ravnala vsa moštva SAK. Prof. Elsner bo prihajal na trening vsak teden in na tekme na domačem igrišču, kjer bo tudi sedel na trenerski klopi in taktično posre-

doval.

Tajnik SAK je dejal: „Naš cilj je tretje mesto in s tem vstop v regionalno ligo. Nočemo več za vsako ceno v drugo ligo. Morda pa nam bo lažje uspelo z devizo: manj pritiska – več uspeha.“

Peter Wrolich zmagal na Gradiščanskem

Minulo nedeljo je bila na Gradiščanskem 27. krožna vožnja, dolga 160,5 kilometra. V slabih vremenskih pogojih je v sprintu kot prvi privozil v cilj Peter Wrolich s prednostjo treh sekund. Bravo!

Naraščaj SAK

Slovenski atletske klub posveča veliko pozornost svojemu naraščaju. letošnjo sezono je tekmovalo sedem moštev, v sezoni 1993/94 pa bo SAK v koroškem prvenstvu nastopil kar z enajstimi ekipami. To so sledeča moštva: I. moštvo in moštvo pod 19, ki se bosta ponovno borili v koroški ligi, pod 16, pod 14, pod 12, pod 10 (v Celovcu in Pliберку), pod 8 (v Celovcu, Pliберку, na novo pa še v Šentprimozu in v Podgorjah v Rožu).

Športna sekcija SPD „Zarja“ vabi na športni dan

ki bo v soboto, 17. julija 1993, ob 15. uri na nogometnem igrišču v Železni Kapli.
Tekmovali bomo v šestih disciplinah za staro in mlado!
Nogometna tekma Zarja : Jagri
Prisrčno vabljeni!
Prireditve šteje tudi za rekreacijski deseterboj!

Julij, avgust – čas dopustov, izletov. Vsakomur morje ne ustreza ali pa si želi dopust razdeliti na kopalniški in planinarski del. Morje nam je znano. Leži na višini + - 0 m, gore pa so bolj skrivnostne. Marsikdo se ne zna prav odločiti, potem pa so težave. Nekaterim je gora previsoka, drugim vzpon prelahak. zato smo zaprosili našega planinskega strokovnjaka Luba Urbajsa, da nam za prijetne počitnice predstavi nekaj planinskih izletov.

Kriška gora

Razgledna Kriška gora leži v Sloveniji. To je gorsko sleme, ki se vleče od Tržiča proti vzhodu v smeri Strožiča, vendar samo do M. Poljane. Najvišja vzpetina Kriške gore je 1714 metrov visoki Tolsti vrh. Zahodno od njega nekoliko nižje na 1471 metrov višine pa tik na slemenu kraljuje lepa novozgrajena planinska postojanka Koča na Kriški gori. Zgradili so jo že leta 1952, pred nekaj leti pa so jo podrli in na njenem mestu zgradili novo, večjo in udobnejšo, ki je res lahko v ponos kriškim planincem, ki jo upravljajo, in vsem, ki jo radi obiskujejo. Poleg koč je gorska postaja tovarne žičnice in tudi vzletno mesto za jadralne padalce, ki se od tam spuščajo v dolino ali pa se

dvigajo visoko v višave. Neki Avstrijec je od tam prijadral kar nazaj v Avstrijo. Zaradi izredno ugodne termike na Kriški gori potekajo mednarodna jadralna padalska tekmovanja. Moštvo, ki odlično skrbi za koč in do bro počutje (dobra kuhinja), je z radijskim oddajnikom in sprejemnikom povezano tudi z gorsko reševalno službo, ki ima tako ob morebitnih nesrečah možnost hitrega ukrepanja.

S terase pred koč je lep razgled proti vzhodu, jugu in zahodu, z bližnjega slemena nad koč pa tudi proti severu. Na vzhodni strani so pred nami travnata vzhodna pobočja in sleme Kriške gore, ki se zaključuje s Tolstim vrhom, za njim se dviga Storžič (2132 m),

ZA NAŠE PLANINCE

desno od njega pa vidimo del Krvavca; na jugu je širok razgled na Ljubljansko kotlino ter spodnji del gorenjske ravnine s Kranjem in na hribovje, ki ju obkroža od zahodnega dela Posavskega hribovja prek Krima in Polhograjskega hribovja do Škofjeloškega pogorja ter na obzorju do Snežnika, Javornikov in Trnovskega gozda; na zahodu se dvigata gozdnati Jelovica in Pokljuka, zadaj pa vidimo Julijce s Triglavom in v tej smeri tudi Blejsko jezero, pred njim pa gornji del gorenjske ravnine z Radovljico; pogled proti zahodu se ustavi na bližnji Dobri ter severno od nje

na Stolu in Begunščici; na severu vidimo Lomsko dolino od Tržiča do Storžiča in mogočen masiv Košute z vsemi vrhovi od Velikega vrha do Košutnikovega Turna (podatek iz Dobnikovega Vodnika do planinskih postojankah Slovenije), zahodno od Velikega vrha pa izza mejnih Karavank vidimo kukati tudi našo domačo Žingarico in zahodni rob Grlova.

Najugodnejši dostop do Koče na Kriški gori je vsekakor iz vasi Gozd južno pod Kriško goro oz. vzhodno od vasi Križe. Vas leži blizu 900 metrov visoko, tako da je

zaradi te višine vzpon do cilja precej skrajšan. Iz vasi je do koč speljana tovarna žičnica, ki jo žene VW motor starejšega tipa. Spominjam se, da je pred 15 leti, ko so bili naši planinci na Kriški gori, v koč nenadoma zbolel naš priletni planinec Maks Kanzian iz Rožeka. Takrat so naredili izjemo in ga z žičnico prepeljali v dolino in to kljub temu, da služi samo za tovarni prevoz.

Do gorske vasi Gozd se pripeljemo po ljubeljski cesti do Tržiča in naprej skozi vas Križe v smeri proti zdravilišču Golnik. Slab kilometer za vasjo Križe na vrhu klanca se naša pot odcepi na levo in po treh kilometrih lepe ceste doseže-

mo cilj. Vas je obnovljena, ker so jo Nemci v zadnji vojni požgali. Od tu dalje je seveda treba iti peš. Pot se v severnem pobočju v glavnem vije skozi gozd, le proti koncu prečka že precej zaraslo senožet, s katere je lep razgled proti jugu, koč pa zagledaš šele, ko si tik pred njo. Pot, za katero porabimo eno uro in četrto hoje, so kriški planinci olepšali z ličnimi lesenimi klopi za počitek, ki so dobrodošle predvsem sedaj v poletni vročini.

Obisk razgledne Kriške gore z njeno planinsko postojanko zelo priporočamo. Koča je odprta od začetka junija do konca oktobra, v drugih mesecih pa ob sobotah, nedeljah in praznikih.

Bleščeča brez vode

Že od meseca maja na planini Bleščeči, kjer se nahaja slovenska planinska postojanka Koča nad Arihovo pečjo, ni več vode. Vrelec Solnice, ki je planino oz. koč oskrboval z vodo, je usahnil, tako da je treba, če hočemo kaj skuhati, vodo prinesiti s seboj iz

dozoline ali pa si jo natočiti v dnu strme grape Reke. Tudi stari ljudje ne pomnijo, da bi spomladi kdaj zmanjkalo vode. Krivdo prepisujejo minuli zimi z izredno malo padavin. Dragi obiskovalci koč, varčujte z vodo; za pomivanje posode pa uporabljajte deževnico.

Š.L.

Koča na Kriški gori – tedaj še v gradnji